

Petr Blažek o nové knize Happeningem proti totalitě

Ve spolupráci s nakladatelstvím Argo jsme vydali knihu HAPPENINGEM PROTI TOTALITĚ historika Petra Blažka. Hlavním jejím tématem jsou netradičně pojaté formy protestu proti komunistickému totalitnímu systému formou happeningů. Kniha se však tomuto fenoménu věnuje širěji, připomíná jeho základy ve světě i u nás. Předmluvu k ní napsal spoluzakladatel Společnosti za veselejší současnost Luboš Rychvalský.

Pane Blažku, čím se zabývá vaše nová publikace?

Hlavním tématem jsou happeniny Společnosti za veselejší současnost, jedné z nezávislých občanských iniciativ, která působila v Československu na konci osmdesátých let. Odlišovala se od jiných opozičních skupin tím, že pořádala především veřejné akce – v ulicích, na náměstích, ale třeba také na Vltavě – a koncipovala je jako happeniny. Využívala tuhle formu, která je spíše známější z umělecké oblasti, politickým způsobem. Do svých akcí výrazně zapojovala jako spoluúčastníky happeniny veřejnost.

Kdo Společnost za veselejší současnost založil a kdy?

U jejího zrodu stáli Petr Payne, budoucí evangelický farář, herečka Bára Štěpánová a Luboš Rychvalský, který tehdy byl nočním hlídačem. Předtím se účastnili opozičních pouličních demonstrací, Bára Štěpánová a Luboš Rychvalský dokonce kvůli tomu byli souzeni. Dne 1. května 1989 společně v kavárně Slavia debatovali, že protirežimní akce nemají kýžený dopad a rozhodli se, že zkusí veřejnost oslovit jiným způsobem.

Kolik akcí SVS za dobu své existence připravila?

V roce 1989 uspořádala okolo deseti akcí, které jsou podrobně popsány v knize, kde je také otištěna řada dobových fotografií a dokumentů. Hned jejich první happening se stal slavným. Běh třídou Politických vězňů za politické vězně vymyslel Luboš Rychvalský, který byl hlavní tvář SVS. Vymýšlel také většinu dalších akcí. Snažil se, aby byly zajímavé rovněž výtvarně. Dokonce vymyslel i logo SVS. Velký ohlas měl rovněž happening Veselá bezpečnost v srpnu 1989, jenž byl imitací tradičního policejního zákroku – jen místo obušků měli zasahující v rukou okurky a salámy a místo vodních děl dětské stříkačky. Akce SVS

měly velký význam, neboť pomáhaly humorem prolomit atmosféru strachu. Společnost za veselejší současnost měla v tomto kontextu stejnou roli jako například polská Pomerančová alternativa.

Jak jste knihu koncipoval?

Rozhodl jsem se vytvořit koláž z různých typů textů a dokumentů. Základem je historická studie o Společnosti za veselejší současnost, která je ovšem doplněna dobovými prameny: samizdatovými a exilovými články, přepisy vysílání Rádía Svobodná Evropa, letáky, hlášeními StB či zprávami pro vedení KSČ. V knize je také mnoho snímků, z nichž značnou část vytvořili vynikající fotografové Luboš Kotek a Tomki Němec.

Komu by kniha Happeningem proti totalitě neměla chybět v knihovně?

Budu rád, když knihu budou číst nejenom pamětníci, ale i lidé, pro které bude inspirací, když budou chtít organizovat nějaké demonstrace jakéhokoliv typu (*smích*).